Hoa Lan và Bệnh Tật

Vườn lan của chúng ta thường có những căn bệnh với nhiều nguyên nhân khác nhau:

- Tưới nước quá nhiều
- Thời tiết quá nóng hay quá lạnh
- Vi rút
- Nhiễm nấm bệnh.

Để chúng ta có thể nhận rõ nguyên nhân những căn bệnh, xin hãy xem hình ảnh và cách chữa trị như sau:

DẤU HIỆU Ở RỄ

Dấu hiệu: Đầu rễ bị nâu và khô lại.

Nguyên nhân: Bị nhiễm độc vì khí thải, hay giá thể có chất độc, hay trồng trong châu tráng men hay kim khí.

Cách chữa: Thay chậu khác với giá thể mới.

DẤU HIỆU Ở HOA

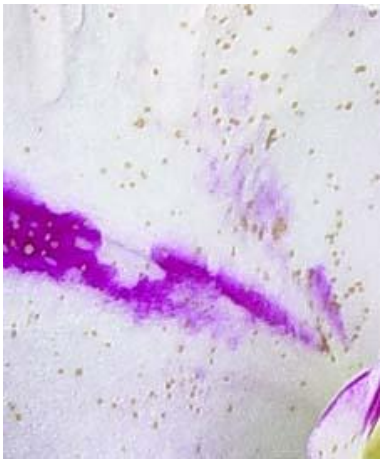

Dấu hiêu: Có những chấm, đốm ở cánh hoa.

Nguyên nhân: Bị nhiễm nấm Botrytis thường xẩy ra vào mùa lạnh và có ẩm đô cao hay khi hoa gần tàn.

Cách chữa: Cắt bỏ hoa, mang lan vào chỗ khô và ấm áp.

DẤU HIỆU Ở LÁ

Dấu hiệu: Lá bị tím hoặc có đốm tím.

Nguyên nhân: Nhiều ánh nắng quá, một vài giống Caffleya thường có triệu chứng này.

Cách chữa: Che bớt ánh nắng đi.

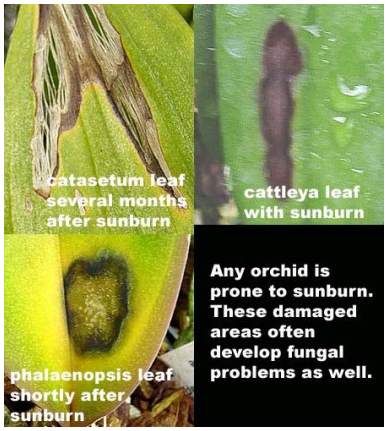

Dấu hiệu: Lá có vết nâu lõm xuống.

Nguyên nhân: Bị cháy nắng rất bị nhiễm nấm bệnh.

Cách chữa: Cắt bỏ chỗ thối, bôi thuốc sát trùng và mang cây ra khỏi chỗ nắng.

Dấu hiệu: Lá rũ xuống, vàng vọt và nhăn nheo.

Nguyên nhân: Thối rễ vì chậu quá rộng hay giá thể bị mục, tưới quá nhiều, thiếu ánh sáng, bị quá lạnh. Trường hợp này lá sẽ bị thối đen vài ngày sau.

Cách chữa: Cắt bỏ rễ thối trồng lại vói giá thể mới và khắc phục các nguyên nhân kể trên.

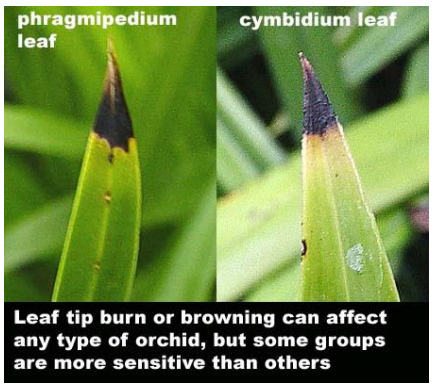

Dấu hiệu: Đầu lá bi cháy.

Nguyên nhân: Bón phân quá nhiều.

Cách chữa: Cắt bỏ phần ngọn lá, tưới thật đẫm với Epson salt với dung lượng 1 thìa súp cho 4 lít nước mỗi tuần.

Dấu hiệu: Lá bị đốm ở phần ngọn.

Nguyên nhân: Bị lạnh và nước đọng khi trời lạnh.

Cách chữa: Không tưới nước khi trời lạnh dưới 50°F hay 10°C.

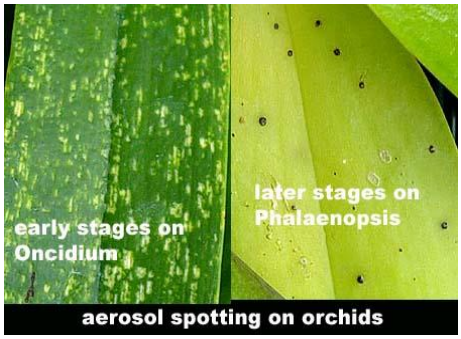

Dấu hiệu: Lá non bị nhiều đốm xanh nhạt.

Nguyên nhân: Bị nhiễm độc vì khí thải, hay giá thể có chất đôc, hay trồng trong châu tráng men hay kim khí nhất là những chậu sản xuất từ Trung Quốc.

Cách chữa: Thay chậu khác với giá thể mới.

Dấu hiệu: Nhiều vết, đốm hay chấm nâu đen.

Nguyên nhân: Bị nhiễm nấm vì tưới nước quá lạnh, quá nhiều hay bi để quá khô cũng xẩy ra hiện trạng này.

Cách chữa: Cắt bỏ những lá bi bệnh. Bớt tưới nước, dùng thuốc trừ nấm như: Funginex, Dam-off v.v... hay Hydrogen peroxides, bột diêm sinh (Sulphur powder) bột quế (Cinnamon powder).

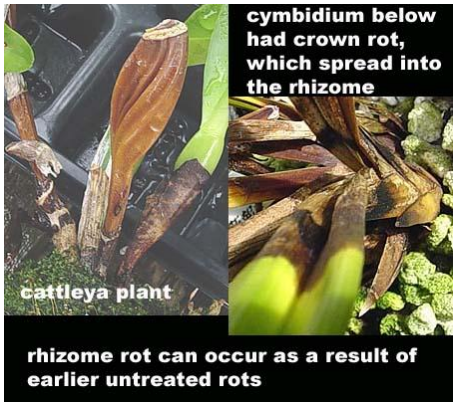

Dấu hiệu: Thối ngọn, thối gốc.

Nguyên nhân: Tình trạng này thường xẩy ra vào mùa lạnh với những cây Cattleya và Cymbidium còn non bắt đầu từ dưới gốc nguyên nhân do nước đọng rồi bị lạnh.

Cách chữa: Tránh để đọng nước qua đêm, cắt bỏ chỗ bị thối và trị bằng thuốc trừ nấm như trên.

Bacterial Soft and Brown Rot – Erwinia – Bệnh thối nhũn do vi trùng Erwinia.

Phalaenopsis Paphiopedilum Oncidium

Dấu hiệu: Mới đầu chỉ là một vệt nhỏ sau đó sẽ lan rộng nhanh chóng tới cuống lá và thân cây trong vòng 2-3 ngày đối với lan Phalaenopsis. Dendrobium: lá bắt đầu vàng rồi đen lại. Vanda: có những vết trong suốt rồi đen lại.

Cách chữa: Cắt bỏ lá thối bằng dao kéo đã khử trùng. Bôi thuốc Physan 20 hay Hydro peroxides vào vết cắt.

Phòng ngừa: Bệnh lây lan qua nước tưới bắn sang cây khác, ngưng tưới từ trên xuống, để lá khô nhất là vào ban đêm, nếu có thể tăng thêm thoáng gió và giảm độ ẩm. Phun toàn thể vườn lan với dung dịch 10% thuốc tẩy Chlorox.

Bacterial Brown Spot – Acidovorax – Bệnh thối nâu do vi trùng Acidovorax.

Phalaenopsis Cattleya Vanda

Dấu hiệu: Mới đầu chỉ là một vết nhỏ mấu xanh nâu xong rồi thẫm dần và lan to ra. Bệnh này thường xẩy ra vào mùa nóng nực.

Cách chữa: Cắt bỏ lá thối bằng dao kéo đã khử trùng. Bôi thuốc Physan 20 hay Hydrogen peroxides vào vết cắt.

Phòng ngừa: Bệnh lây lan qua nước tưới bắn sang cây khác, ngưng tưới từ trên xuống, để lá khô nhất là vào ban đêm, nếu có thể tăng thêm thoáng gió và giảm độ ẩm. Phun toàn thể vườn lan với dung dịch 10% thuốc tẩy Chlorox.

Black Rot – Pythium and Phytophthora – Bệnh thối đen do vi trùng Pythium và Phytophthora.

Dấu hiệu: Có những vết đen bắt nguồn từ lá hay mầm non rồi lây lan rất nhanh xuống rễ cây.

Cách chữa: Cắt bỏ chỗ thối, hay cắt bỏ cả lá hay toàn thân cây. Bôi vết cắt với bột quế hay diêm sinh trông với vài giọt dầu ăn hoặc keo dán giấy hoặc phun với thuốc Captan, Dithane M-45 hay ngâm cây trong Physan 20.

Phòng ngừa: Để riêng cây ra chỗ khác. Bệnh lây lan vỉ nước bắn từ cây này sang cây khác. Chỗ để lan cần thông thoáng để tránh bệnh này.

Virus

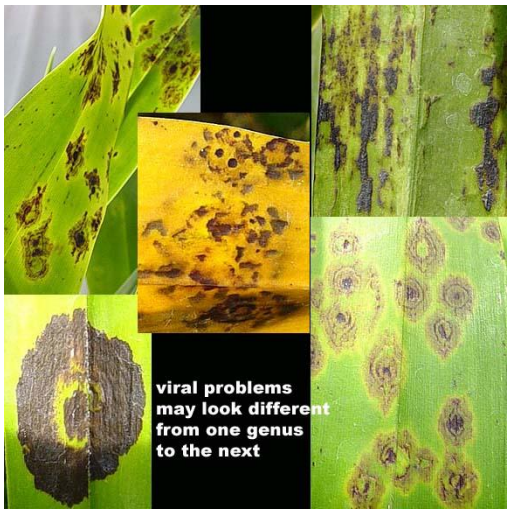

Virus là một loài vi khuẩn độc hai nhất, không có thuốc chữa. Loài này có khoảng 30 giống, nhưng thông thường nhất là Odontoglossum ringspot virus (ORSV) và Cymbidium mosaic virus (CyMV) lây lan qua rất nhiều loài lan.

Odntoglossum ringspot virus

Cymbidium mosaic virus

Dấu hiệu: Lá có những quầng, đốm nâu, vàng, đen, sần sùi. Hoa có những vằn, vệt có mầu sắc phai nhạt khác thường.

Nguyên nhân: Bị vi rút (Virus) vì mua cây có bệnh rồi lây lan qua cây khác vì tưới nước, lá cây cọ sát vào nhau, côn trùng, dao kéo không khử trùng.

Cách phòng ngừa: Đừng mua cây có dấu hiệu khả nghi. Hãy cắt một miếng lá gửi đi thử nghiệm, nếu có bệnh nên vất bỏ cây đi hay để xa các cây khác. Dao kéo cần khử trùng bằng cách hơ trên lửa.

Địa chỉ thí nghiệm: Little Creek Laboratory, 400 Litter Creek Rd, Lincoln, CA 95648.

Tài liệu tham khảo:

Orchid Pests & *Diseases* - American *Orchid* Society
Diagnosing Orchid *Problems "* www.cloudsorchids.com/doctor/diagnose.htm
Orchid Diseases St. Augustine Orchid Society

Wesminster 8-2013